male osutatud austuse väliseks märgiks on 1936 Albu vallamaja juures püstitatud ausammas.

P. Ambur, A. H. T. „Juudit" maailmakirjanduse taustal („Varamu" 1938, nr. 1); A. Annist, T. kui kultuurikriitik ja intellektualismi agoonia („Akadeemia" 1938, nr. 1); E. Hubel, Kaasaegse juubeli puhul („Looming" 1938, nr. 1); Kampmaa, Peaj., IV (1936); E. Laaman, „Tõe ja õiguse" jälil („Varamu" 1938, nr. 1); A. Looring, A. H. T. üliõpilasaastad („Looming" 1938, nr. 1); K. Mihkla, Biosotsioloogiline vaatekoht A. H. T. toodangus („Looming" 1938, nr. 1); *idem*, Tõsielulisi tüüpe ja motiive A. H. T. teoseis (E. Kirj. 1938, nr. 1); *idem*, A. H. T. elutee ja looming (1938); D. Palgi, Kunstlikust võttest A. H. T. romaanide ehituses (E. Kirj. 1938, nr. 1); E. Raudsepp, Koomilise sugemeid A. H. T. loomingus (E. Kirj. 1938, nr. 1); M. Sillaots, Iginaiselikust A. H. T. käsitluses („Looming" 1938, nr. 1); R. Sirge, Fragmente T. mõtestikust („Varamu" 1938, nr. 1); G. Suits, A. H. T. palgepooli (E. Kirj. 1938, nr. 1). *O. U.*

TARMO (end. perekonnanimi kuni 1935 **Klein**), **Ruut (Rudolf Harald)**, näitleja, sünd. 14. IV 1896 vkj. Tartus maalri pojana, õppis Tartus algkoolis, katsetas hiljemini käsitöö alal ja töötas mööblitehases. T. esines Tartu Eesti Evangeeliumi Noortemeeste Seltsi aastapäeval 1912 esmakordselt „Taara" seltsi laval ja toimis seejärel poolkutselise näitlejana ja näitejuhina Tartu seltsides. A-l 1917 asutas ta ühes mõne teise noorega „Tartu draama trupi", kes tavaliselt esines Tartus „Bürgermusses", tegi aga väljasõite ka maale ja naaberlinnadesse Võrru ja Valka. Kutselise näitlejakarjääri kestusel a-st 1917 on T. sageli vahetanud lavasid, töötades vaheldumisi „Draamateatris", „Vanemuises", „Rändteatris", „Draamastuudios" ning „Eesti Draamateatris" (endises „Draamastuudios"), kahes viimases teotsedes ühtlasi näitejuhina. — T-t tuntake eesti laval mitmekülgsena, tugeva ekspressiivsusega karakternäitlejana, kes loonud läbilööva temperamendiga, oma kandva ja võimsa häälega palju kujusid. Mainitud omadused on teinud T. alati vajalikuks ka suurte „Draamastuudio" poolt korraldatud vabaõhuetenduste jaoks. Ta juhtiv osavõtt rändtruppide jt. esinemisist on kasvatanud T. populaarsust laialdasis ja mitmekesiseis publikuhulkades.

Isikl. kogutud andmed. *H. K-s.*

***TARVEL** (end. perekonnanimi kuni 1935 **Treiberg**), **Peeter**, ajaloolane ja avalik tegelane, lõpetas Tallinna Nikolai I gümnaasiumi 1913. — T. oli kuni 1930 Tartu ülikoolis üldise ajaloo dots-i kt., siis 1936. a-ni prof-i kt. ja on s. a-st korraline prof. A-il 1936—37 oli ta filosoofiateaduskonna dekaan. A-st 1930 on ta kesk- ja kutsekooliõpetajate kutseeksamite komisjoni esimees. Avaldades erilist huvi ja indu ajalooõpetuse korraldamise vastu, on T. olnud pikemat aega (1927—39) Alalise Ajaloo Õpetamise Komisjoni (pärastise nimega Alalise Ajaloo-Õppekorralduse Toimkonna) liige, ühtlasi ajalooõpetajate kongresside korraldajaid ja juhatajaid ning võtnud osa ajaloo õppekavade ja õpperaamatute koostamisest. Seejuures on ta energiliselt ja asjatundlikult propageerinud ning kaitsenud avaraperspektiivilist ja vajalikult tasakaalustatud ajalooõpetamist. T. on osa võtnud paljude teaduslikkude, kultuuriliste ja poliitiliste organisatsioonide tegevusest. Ta on alates 1928. a-st Akadeemilise Ajaloo-Seltsi esimees, on olnud ühtlasi „1905. a. Seltsi" asutajaid, 1929—38 selle abiesimees ning a-st 1938 esimees, a-st 1928 Ajalooliste Teaduste Rahvusvahelise Komitee Eesti osakonna esimees ja a-st 1938 Ida-Euroopa ajalooteaduslikkude organisatsioonide föderatsiooni juhatuse liige. T. on osa võtnud I (Tartus 1933) ja II (Helsingis 1936) Soome-Eesti ajaloolaste päeva korraldamisest. Tartu Rahvaülikooli Seltsis on T. olnud 1920—31 esimees, EKS-s a-st 1928 eestseisuse (hiljemini juhatuse) liige, võttes ühtlasi osa rea toimkondade tööst. Prantsuse Teaduslikus Instituudis (Tartus) on ta olnud juhatuse liige a-st 1929, Eesti Kultuuri Sõprade Koondises asutajaid (1930) ja juhatuse liige. Tartu ülikooli esindajana kuulus ta Rahvuskultuuri ja Rahvahariduse Nõukogusse (1935—38) ning oli selle esimeheks. Ülikooli esindajana on ta olnud 1931—38 sihtasutis ERM-i hoolekogu liige, haridusministeeriumi esindajana a-st 1936 kõrgema kunstikooli „Pallas" kuratooriumi liige ja ühtlasi selle abiesimees. E. Üliõpilasseltsi „Veljesto" vilistlaskogu esimees on T. olnud a-st 1925 ja teotsenud Eesti Üliõpilasseltside Vilistlaskogude Liidus. Endise Peterburi Eesti Üliõpilaste Seltsi liikmete

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 332